

■ بازار احق است؟

در ایران هم ادعاهای ترامپ درباره عبور نفت از تنگه هرمز زیر سوال رفته است. از جمله رئیس مجلس شورای اسلامی در واکنش به ادعاهای مقامات آمریکا مبنی بر باز بودن تنگه هرمز، در حساب کاربری خود در شبکه‌ایکس نوشت: «بنگاه‌فریبکاری آمریکامی گوید ایران کنترلی بر تنگه هرمز ندارد اما بازار یک اضافه‌بهای (پرمیوم) سنگین روی نفت کشیده است: ۳۵ دلار بالاتر از قبل از تهاجم و ۵۰ دلار بر اساس قیمت‌های نفت فیزیکی». محمدباقر قالیباف افزود: «پس با بازار احق است که نفت را با این قیمت‌های بالاتر می‌خرد یا دستگاه‌روایت‌شویی آمریکا‌دارد سیامبازی می‌کند. برای کسانی که حرف آمریکا را باور دارند، یک دستگاه چلپ دلار رایگان در تنگه هرمز گذاشته‌اند؛ بفرمایید بروید بردارید!»

با کنار هم قرار دادن واقعیت‌های بازار جهانی با نفت بالای ۱۰۰ دلار و ادای ترامپ درباره عبور نفت از تنگه هرمز، اولین سوالی که پیش می‌آید این است: ترامپ درباره قیمت نفت در حال تزریق اخبار جعلی برای کنترل قیمت نفت است؟ سوالی که شاید واقعیت بازار گران نفت به آن پاسخ آری می‌دهد.

گزارش تحقیقی ووال‌استریت ژورنال در رد ادعای ترامپ و بسنت درباره میزان نفت خروجی از تنگه هرمز

قیمت چند؟

ردیابی نفتکش‌ها را ق‌ام ۲ تا ۶ میلیون بشکه را نشان می‌دهد.

پشت ادعاهای ترامپ درباره عبور نفتکش‌ها از هرمز البته یک‌روایت تقویت‌کننده از نهادهی به ظاهر معتبر به نام کپلر هم وجود داشت. کپلر یک شرکت داده و تحلیل اقتصادی – انرژی است که اطلاعات مربوط به نفت، گاز و گاز مایع، کشتیرانی و تجارت کالاهای انرژی را جمع‌آوری و تحلیل می‌کند. نکته جالب آن است که هر گاه ترامپ ادعا می‌کند آمریکا توانسته تعدادی از نفتکش‌ها را از تنگه هرمز عبور دهد، این کپلر است که به داد ترامپ می‌رسد و بسیاری از ادعاهای رئیس‌جمهور ترویرست آمریکا را با داده‌های کپلر مقایسه می‌کنند!

■ **کپلر و ترامپ: هم‌زمانی معنادار**

بررسی گزارش‌های منتشرشده درباره تردد نفتکش‌ها در تنگه هرمز نشان می‌دهد داده‌های شرکت کپلر در مقاطع مختلف به یکی از منابع مورد استناد رسانه‌ها برای بررسی ادعاهای رئیس دولت ترویرست آمریکا درباره حجم عبور نفت و کشتی‌ها از هرمز تبدیل شده است. برای نمونه، زمانی که ترامپ از عبور صدها کشتی و ده‌ها میلیون بشکه نفت از این آبراه سخن می‌گوید، رسانه‌های بین‌المللی نیز در همان بازه زمانی برای ارزیابی وضعیت واقعی تردد کشتی‌ها به داده‌های کپلر مراجعه می‌کنند. نکته قابل توجه آن است که چند مورد، انتشار ادعاهای ترامپ و انتشار یا مورد استناد قرار گرفتن داده‌های کپلر فاصله زمانی چندانی با یکدیگر نداشته‌اند؛ موضوعی که دست‌کم این پرسش را ایجاد می‌کند: داده‌های رصد تردد کشتی‌ها چگونه و با چه سازوکاری در روایت ترامپ مورد اشاره قرار می‌گیرد؟ برای نمونه، ترامپ ۱۰ ژوئن مدعی شد بیش از ۲۰۰ کشتی تجاری از تنگه هرمز عبور کرده و بیش از ۱۰۰ میلیون بشکه نفت وارد بازار جهانی شده است. تنها ۲ روز بعد، رسانه‌هایی از جمله گاردین برای بررسی ابعاد این ادعا به داده‌های شرکت کپلر استناد کردند.البته این هم‌زمانی به خودی خود به معنای آن نیست که ترامپ مستقیماً از کپلر اطلاعات دریافت کرده یا ادعاهای او بر اساس گزارش‌های این شرکت تنظیم شده‌ا اما آنچه می‌دانیم این است که ادعاهای ترامپ بر اساس داده‌های کپلر مقایسه و بررسی می‌شود!

گروه بین‌الملل: ۲۴ فوروردی ۱۴۰۵ تنها چند روز پس از آتش‌بس موقت جنگ تمام‌عیار آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران و در شرایطی که آبراهه استراتژیک هرمز در اختیار و حاکمیت تام ایران قرار داشت، ناگهان رئیس‌جمهور خودشیفته آمریکا با انتشار یک پست در فضای مجازی مدعی شد آمریکا توانسته ۲۴ کشتی از تنگه هرمز عبور دهد و این بالاترین تعداد از زمان بسته شدن آن است. به گزارش «وطن امروز»، ادعای ترامپ درباره عبور نفتکش‌ها از تنگه هرمز حداقل در ۵ نوبت دیگر هم تکرار شد. او ۱۰ خرداد حتی مدعی شد عملیات نظامی آمریکا برای پشتیبانی از نفتکش‌ها و کشتی‌های تجاری باعث شده بیش از ۱۰۰ میلیون بشکه نفت از تنگه عبور کند و وارد بازار جهانی شود، همچنین بیش از ۲۰۰ کشتی تجاری با امنیت از تنگه عبور کرده‌اند.

نمونه این ادعای مشابه با ترامپ ۳ و ۶ شهریور هم تکرار کرد و مدعی شد نزدیک به ۱۵۰۰ کشتی تجاری تحت حفاظت آمریکا از تنگه هرمز عبور کرده‌اند و این کشتی‌ها ۷۵۰ میلیون بشکه نفت خام را به بازار جهانی منتقل کرده‌اند.

جالب است که شاهد ترامپ درباره عبور نفتکش‌ها از تنگه هرمز، وزیر جنایتکار خزانه‌داری او، اسکات بسنت است. شاهدی بلفقریان‌گو که وقتی خواست ادعای رئیسش را تایید کند، در واقع با ارائه آماری متناقض، روایت ترامپ را زیر سوال برد! ۲۳ شهریور هم‌زمان با ادعاهای ترامپ درباره افزایش شدید تردد کشتی‌ها از تنگه هرمز، بسنت آمار کمتری ارائه کرد و گفت در یک بازه ۲۴ ساعته ۱۷ میلیون بشکه نفت از منطقه خلیج فارس عبور کرده است و واشگتن‌پست گزارش کرد این رقم با ادعای ترامپ مبنی بر «عبور ۳۰ کشتی در هر شب» تناقض دارد، چون عبور ۳۰ نفتکش در هر شب عددی بسیار بیش از ۱۷ میلیون بشکه نفت می‌شود. وال‌استریت ژورنال هم گزارش کرد حتی داخل دولت آمریکا نیز یک عدد مشخص برای حجم نفت عبوری از هرمز ارائه‌نشده و فاصله قابل توجهی میان ارقام رسمی دولت ترامپ و داده‌ها وجود دارد. وال‌استریت ژورنال گزارش کرد دولت آمریکا از عبور بیش از ۸ میلیون بشکه در روز سخن می‌گوید در حالی که

هم‌زمان با هدف قرار گرفتن تأسیسات نفتی ریاض و مقر فرماندهی سعودی در عدن، نیروهای انصارالله کنترل مناطق جدیدی در تعز را در دست گرفتند

ضربه به قلب سعودی

پالایشگاه ریاض، تنها پالایشگاه بزرگ تأمین‌کننده سوخت مناطق

مرکزی عربستان و پرجمعیت‌ترین نقطه شبه‌جزیره عربستان است. این پالایشگاه با ظرفیت بالای ۱۲۰ هزار بشکه نفت خام از خط لوله شرق – غرب تأمین می‌شود و نقش حیاتی در تأمین بنزین، گازوئیل و سایر فرآورده‌های نفتی عربستان دارد. محمولات اصلی این پالایشگاه شامل ۲۲ میلیون بشکه گازوئیل در سال، ۱۶ میلیون بشکه بنزین، سوخت جت، گاز مایع (LPG) و اسفالت است و حمله به این پالایشگاه می‌تواند تولید انرژی در مناطق مرکزی عربستان را تحت تأثیر قرار دهد.

■ **پیشروی مقاومت یمن روی زمین**

هم‌زمان با تداوم درگیری‌ها در چند محور در یمن، جبهه‌های مارب و تعز بار دیگر شاهد تح‌رکات قابل توجهی است. در شمال غرب مارب، ۳ فروند پهپاد، مواضع نیروهای مزدور سعودی در جبهه الکساره را هدف قرار داد. این محور در معادلات نظامی غرب مارب اهمیت زیادی دارد، چون الکساره یکی از مناطق درگیری میان نیروهای انصارالله و نیروهای مزدور سعودی محسوب می‌شود و هرگونه افزایش فشار در این منطقه می‌تواند بر خطوط پشتیبانی و تحرکات نیروهای وابسته به ریاض در اطراف مارب اثر بگذارد. منابع یمنی همچنین از تغییر وضعیت در جنوب استان تعز خبر داده و اعلام کرده‌اند نیروهای مسلح یمن و کمیته‌های مردمی موفق به آزادسازی جبل جرّاد، جبل راسن و شماری از روستاهای پیرامون این ارتفاعات شدند. اهمیت این تحولات از آن جهت است که ارتفاعات مذکور در کنترل و دیدهبانی بر مسیرهای پیرامونی نقش دارند و تغییر موازنه در آنها می‌تواند آرایش نیروها و خطوط تماس در جنوب تعز را تحت تأثیر قرار دهد. پیشروی

زمینی نیروهای دولت صنعادر جنوب تعز نشان می‌دهد تحرکات نظامی صرفاً به یک محور محدود نمانده و چندین جبهه در غرب و جنوب غرب یمن همچنان درگیر به شاهد پیشروی نیروهای مقاومت یمن است. ■ **ضرب الاجال ۴۸ ساعته به مزدوران سعودی** ارتش و نیروهای دولت صنعاهم‌زمان با پیشروی خود در جنوب و جنوب غرب مقر نیروهای وابسته به عربستان در عدن در جنوب یمن را هدف قرار دادند. این حمله در جریان یک نشست نظامی انجام شد که عبدالرحمن المحرمی، فرمانده «تپ‌های عمالقه» جنوب و ضو شورای ریاستی یمن (وابسته به عربستان) نیز در آن حضور داشت. منابع محلی گزارش دادند این مقر با ۸ موشک و تعدادی پهپاد هدف قرار گرفت. این مقر تحت فرماندهی فلاح الشهرانی، فرمانده نظامی سعودی در عدن قرار داشت و اتاق‌های عملیات مشترک عربستان در یمن نیز در آن مستقر بود. این مرکز در منطقه الشعب، در بخش البریقه قرار دارد. بر اساس گزارش‌ها حمله خساراتی به مقر وارد کرده و فعالان محلی تصاویری از آتش‌سوزی در محل منتشر کرده‌اند که گفته شده ناشی از انفجار انبارهای تسلیحاتی اطراف مقر بوده است.

منابع نظامی در صنعاهفتند این عملیات پیش‌دستانه با ۴ حمله هوایی و هم‌زمان با ورود یک محموله جدید تسلیحاتی از راه‌آبه البریقه انجام شد. منابع جنوب یمن نیز اعلام کردند عربستان پس از این حمله، با نگرانی از گسترش حملات، تخلیه اردوگاه‌های نیروهای «درع الوطن» وابسته به خود را آغاز کرده و دستور انتقال سلاح‌ها، مهمات و خودروهای نظامی از اردوگاه «آراس عباس» در غرب عدن در مجاورت مقر فرماندهی انتلاف،

«وطن امروز» گزارش می‌دهد: مسکو چگونه نبرد با اوکراین را به منطق اداره کشور تبدیل کرد؟

جنگ، دولت را بیدار کرد

در عمل، بخشی از هزینه و بار اجرایی جنگ از دولت فدرال به سطوح منطقه‌ای منتقل شد، البته در عین اینکه کنترل سیاسی در مرکز هم‌زمان محکم‌تر، مقتدران‌تر و متصل‌شد، به عبارتی حالتی فی‌مابین تمرکز مطلق یا واسپاری فزاینده که در هر دو معایبی هست، مادر تجربه‌روسیه‌سرخ‌نمایی از شکل‌گیری الگوی قدرت و مسؤولیت محلی در عین انتشار مرکز را شاهدیم، نه واگذاری از سر عجز، مشغله یا عدم توانایی. این الگو نشان می‌دهد تمرکزگرایی الزاما به معنای اجرای تمام امور از مسکو نیست، در روسیه، هر مرکز می‌تواند هدف سهمیه و چارچوب سیاست را تعیین و در عین حال اجرای آن را به مناطق واگذار کند. این ترکیب، یکی از ویژگی‌های مهم سازگاری دولت روسیه با جنگ است. کنترل سیاسی در بالا متمرکزتر شده اما اجرای بخشی از بسیج منابع در پایین صورت می‌گیرد. تجربه بسیج ۲۰۲۲ البته نشان داد این مدل در تجربه روسی، سراسر هم بدون مشکل نیست. فراخوان‌های اشتباه، کمبود تجهیزات و اختلاف در پرداخت‌های منطقه‌ای باعث شد اجرای سیاست در مناطق مختلف کیفیت یکسانی نداشته باشد. بنابراین به هر حال بین افزایش قدرت اداری اجزا و هماهنگی کامل پروگرام‌ها همواره داد و ستدی وجود دارد. رابطه مرکز و شهرداری‌ها نیز در همین دوره بیش از پیش عمودی شده است. بخش مهمی از این تحول قبل از جنگ آغاز شده بود. دولت پوتین از سال‌ها پیش استقلال حکومت‌های محلی را محدود کرده و اختیارات مناطق را نسبت به شهرداری‌ها افزایش داده بود. سال ۲۰۲۴، اختیارات استانداران برای تذکر، توبیخ و پیگیری برکناری برخی مقامات محلی افزایش یافت و مارس ۲۰۲۵ اصلاح گسترده ساختار حکومت محلی به قانون تبدیل شد. این اصلاحات تعداد زیادی از واحدهای محلی را اذعام کرده و در مواردی جای انتخاب مستقیم شهرداران را با سازوکارهای انتخاب غیرمستقیم و فهرست‌های مورد تأیید مقامات بالاتر عوض کرد. در سطح مدیریت نخبگان نیز نشانه‌هایی از انطباق با شرایط جنگ دیده می‌شود. نمونه روشن آن انتصاب «اندری بولسوف» به وزارت دفاع در مه ۲۰۲۴ است. بولسوف نیک یک فرمانده نظامی، بلکه مدیری با سابقه طولانی

همچنین اردوگاه «جبل حدید» در منطقه خور مکسر، نزدیک کاخ ریاست‌جمهوری معاشیق را صادر کرد. هم‌زمان نیروهای صنعنا به گروه‌های همسوس با ریاض ۴۸ ساعت مهلت دادند از شهر التربه، هر مرکز منطقه الحجریه خارج شوند تا این شهر از درگیری‌های نظامی در آمان بماند. در همین چارچوب منابع قبایلی در تعز از تماس‌های گسترده میان انصارالله و شیوخ و بزرگان محلی برای بی‌طرف نگه داشتن التربه خبر دادند. منابع میدانی نیز تأکید کرده‌اند انصارالله کنترل شماری از مناطق و نواحی در بخش الشمایترین را به دست گرفته است؛ از جمله راسن، البذیجه، الکویه، الزعازع، نقیل القاهر، برج اللازق، شعب الدراهیم، دارالراحه، الجزیل، القراز، الموجر، المدیحس، سوق العلیفه، الجراب، برج بدنج و صافیه. بر اساس اعلام منابع، نیروهای صنعنا به حومه منطقه الزریقه رسیدند و درگیری‌ها در منطقه الشعب و دیگر مناطق محور شمال همچنان ادامه دارد.

■ **بمباران وحشیانه از سوی سعودی‌ها**

با آنکه انصارالله در پاسخ به محاصره غیرانسانی رژیم سعودی، فقط زیرساخت‌های نفتی و غیرمسکونی عربستان را هدف قرار می‌دهد اما در طرف مقابل، سعودی‌ها هیچ حد و مرزی برای خود قائل نیستند و بمباران کور مناطق مسکونی یمن را ادامه می‌دهند. سرلشکر «یحیی سریع» سخنگوی نیروهای مسلح یمن در بیانیه‌ای اعلام کرد جنگنده‌های سعودی طی ۲۴ ساعت متتپی به روز شنبه، ۹۴ حمله هوایی و موشکی علیه اهداف غیرنظامی در استان‌های صنعنا، صعده، تعز، حجه، عمران و إب

گروه بین‌الملل: این روزها برای رژیم آل سعود، روزهای خوبی نیست. هر روز گزارش‌ها و خبرهای بیشتری از پیشروی دولت صنعنا و در مقابل ضربات سخت به عربستان منتشر می‌شود و به نظر می‌رسد ریاض تلاش دارد خبرها و تحولات مربوط به حملات ارتش یمن علیه مواضع و اهداف در خاک عربستان رسانه‌ای نشود. به هر میزان که سعودی‌ها تلاش دارند حجم ضربات وارده‌شده به خود از سوی مقاومت یمن را پنهان کنند، در نهایت تصویر ماهواره‌ای نشان می‌دهد تأسیسات نفتی عربستان زیر فشار حملات دولت صنعنا قرار دارد؛ حملاتی که ارتش و مقاومت یمن گفته‌اند تا‌زمان رفع محاصره علیه یمن و توقف کامل خصومت و جنگ ریاض علیه صنعنا و مردم یمن ادامه خواهد داشت. به گزارش «وطن امروز»، دیروز نیز تصاویر ماهواره‌ای و میدانی از موفقیت انصارالله در حمله به پالایشگاه ریاض وابسته به شرکت آرامکو سعودی خبر داد. این تصاویر پس از آن منتشر شد که نیروهای مسلح یمن با استفاده از موشک‌های بالستیک، موشک‌های کروز و پهپاد، چندین هدف را در خاک عربستان سعودی مورد حمله قرار داد و بر اساس اعلام منابع عرب، یکی از اهداف اصلی این حملات، مخازن شرکت ملی نفت عربستان (آرامکو) در پالایشگاه ریاض بود. حملات موشکی و پهپادی گسترده ارتش یمن، زیرساخت‌های انرژی و راهبردی عربستان را هدف قرار داد و باعث آتش‌سوزی گسترده در مخازن شرکت آرامکو و برخی اهداف دیگر در ریاض و ینبع شد. همچنین گزارش‌ها حاکی از آن است دروگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض نیز به دلیل این حملات با اختلال شدید در فعالیت پروازی مواجه شده و پروازها با تأخیر یا لغو گسترده روبه‌رو شده‌اند.

رضا فارزی پور

جنگ‌های طولانی مدت فقط ارتش‌ها را تغییر نمی‌دهد، دولت‌ها را هم وادار می‌کند خود را با جنگ سازگار کنند. وقتی جنگ از یک عملیات کوتاه‌فراتر رود، مساله دیگر فقط تأمین سلاح و نیروی نظامی نیست، دولت علاوه بر این‌که باید پول بیشتری برای جنگ کنار بگذارد، باید نیروی انسانی پیدا، صنایع را با تقاضای هماهنگ، هزینه‌های اجتماعی جنگ را مدیریت و در عین حال روتین اداره کشور را حفظ کند. نه فقط روسیه، بلکه قطب‌های جهان رفته‌رفته به سستی می‌روند که تمایز بین «سیاست جنگی» و «حکمرانی روزمره» بی‌معنا می‌شود؛ نوع خاصی از حکمرانی در حال ظهور است که آماده‌باش، در آن نهادهایی شده است. تجربه روسیه پس از جنگ اوکراین در فوریه ۲۰۲۲ از این منظر اهمیت دارد. نبرد برای روسیه برخلاف انتظار اولیه بسیاری، به یک درگیری کوتاه تبدیل نشد و به‌تدریج به جنگی وامن‌دار بدل شد که حالا به پنجمین سال خود نزدیک می‌شود. در واکنش به این وضعیت، دولت روسیه تجربه‌ای ثبت کرد که قطعا در خور مطالعه است. شیب تحریم روسیه‌بی سابقه بود و نبرد نیز به‌وضوح یک درگیری نظامی کلاسیک و تمام‌عیار با این حال دولت مسکو به‌خصوص از حیث اقتصادی مدیریت قابل تاملی ارائه کرد؛ مدیریتی که ترکیبی است از افزایش نقش دولت در تخصیص منابع، استفاده بیشتر از ظرفیت‌های منطقه‌ای، کنترل سیاسی متمرکز و بازآرایی تدریجی بخشی از دستگاه اداری و اقتصادی. این را نیز باید افزود که بعضی تغییرات کار امروز در روسیه مشاهده می‌شود، مستقیماًمحصول جنگ نیست، اگرچه محصول ذهن جنگ‌آشنا و نسبتاً زمانه‌شناس روس هست اما تمرکز قدرت در مسکو، کاهش استقلال حکومت‌های محلی و وابستگی بیشتر مناطق به مرکز از سال‌ها پیش آغاز شده بود. جنگ بیش از آنکه این روندها را ایجاد کرده باشد، آنها را تشدید کرد و کار کردهای جدیدی به آنها‌داد. این تشدیدو تسریع روندهای اصلاحی نیز خود نوعی از هوشیاری جنگی است.

کافی وجود ندارد و هنوز باید صبر کرد اما به عنوان یک سازوکار سازمان‌یافته برای بازتولید نخبگان، اهمیت آن روشن است. وجه دیگر این انطباق را باید در رابطه دولت با مالکیت خصوصی دید. از ۲۰۲۲، دولت دهنه‌نامه مناخله مسؤولانه خود در اقتصاد و مدیریت دارایی‌ها را افزایش داد. در برخی موارد، دارایی شرکت‌های خارجی تحت مدیریت موقت دولت قرار گرفت، در موارد دیگر، دادستان‌ها و دادگاه‌ها، مالکیت شرکت‌های بزرگ را به دلیل ادعاهایی درباره تخلف در خصوصی‌سازی، فساد یا اهمیت راهبردی آنها به چالش کشیدند و کارزار برخورد با خصوصی‌سازی‌های ناکارآمد و پرمفسده، به صورت جدی دنبال شد. طبق اعلام دادستان کل روسیه، فقط سال ۲۰۲۲ بیش از یک تریلیون روبل دارایی و شرکت راهبردی به مالکیت دولت بازگردانده شد. ۱۰۰ جرای میلادی نیز دولت روی درآمد حاصل از فروش بخشی از دارایی‌های توقیف‌شده حساب کرده است. به عبارتی دولت در شرایط تحریم و فشار خارجی، ابزار بیشتری برای تغییر مالکیت و کنترل بخش‌های راهبردی و هدایت منابع اقتصادی به دست آورد و از آن به‌خوبی هم استفاده کرد. تجربه روسی، سوای جلوبه‌های محلی و سیاسی، در کلیت و اصول، تجربه جدیدی نبود. حکمرانی و جنگ در اقتصاد و نظام تصمیم‌گیری و… معمولاً اصول ثابتی را ساخته و ایجاد کرده است. دولت، گرگ درنده بازار را مهار، مدیریت خود را دامن‌دار و نظام تصمیم‌گیری را چابک، متمرکز و طمعاً توأم با مسؤولیت‌روشن، بازطراحی می‌کند. در تجربه‌های آمریکایی و انگلیسی حتی کوردهای بالتری ثبت شده که روسیه با همه کنترل‌ها و مدیریت‌ها، به نیمی از آن نیز نرسیده است. این حکایت از جدیت موضوع مورد بحث دارد؛ فهمی دقیق از شرایط جنگ که باید مورد توجه قرار بگیرد.

1- https://www.sipri.org/publications/2025/sipri-insights-peace-and-security/preparing-fourth-year-war-military-spending-russias-budget-2025

2- https://www.interfax-russia.ru/military/news/614440